

PRIRUČNIK ZA NASTAVNIKE
TEACHER'S BOOK

**Primjeri radionica u sklopu Erasmus+ projekta
„Vseživljenske veščine“**

**Examples of workshops within the Erasmus+ project
„Lifelong skills“**

ERASMUS+ projekt: „Vseživljenske veščine“

Nositelj projekta: OŠ BISTRICA OB SOTLI, SLOVENIJA

Škole partneri: I. OSNOVNA ŠKOLA VARAŽDIN, HRVATSKA

CEIP BERNARDINO PEREZ, ŠPANJOLSKA

ISTITUTO COMPRESSIONVO STATLE, ITALIA

Autori:

dr.sc. Tea Pavičić Zajec, učiteljica razredne nastave

mr.sc. Tamara Ređep, učiteljica informatike

Prijedlozi aktivnosti:

Adriana Držaić i Blaženka Pavlović (radionica Izrada torbica za mobitele od eko kože i perli)

Nevenka Đurak i Tatjana Posavec (radionica Dječje narodne igre)

Božica Breški i Verica Šilec (radionica Doručak za 5)

Sonja Tušek Podobnik i Dina Zebec (radionica Suvremeni ornament – suvenir)

Prijevod:

Stella Kulaš, učiteljica engleskog jezika

Varaždin, travanj 2020.

ERASMUS+ project: „*Lifelong skills*“

Coordinator school: OŠ BISTRICA OB SOTLI, SLOVENIA

Partner schools: FIRST PRIMARY SCHOOL VARAŽDIN, CROATIA
CEIP BERNARDINO PEREZ, SPAIN
INSTITUTO COMPRESSIONVO STATLE, ITALIA

Authors:

Ph.D. Tea Pavičić Zajec, primary teacher

M.Sc. Tamara Ređep, computer science teacher

Activities:

Adriana Držaić and Blaženka Pavlović (workshop -Making mobile phone cases from eco leather and pearls)

Nevenka Đurak and Tatjana Posavec (Children's folk dance workshop)

Božica Breški i Verica Šilec (workshop-Straight A breakfast)

Sonja Tušek Podobnik i Dina Zebec (workshop Contemporary ornament - souvenir)

Translation:

Stella Kulaš, English teacher

Varaždin, April 2020.

Sadržaj / Contents:

O PRIRUČNIKU	1
ABOUT THE TEACHER'S BOOK	3
1. IZRADA TORBICA ZA MOBITELE OD EKO KOŽE I PERLI	5
Potreban materijal.....	5
Ishodi	6
Opis radionice.....	6
Tijek aktivnosti i njihov opis	6
1. SEWING MOBILE PHONE CASES FROM ECO LEATHER AND BEADS	7
Required material.....	7
Outcomes.....	8
Workshop description.....	8
The workflow and description of activities.....	8
Fotografije s radionice / Photo gallery	9
2. DJEČJE NARODNE IGRE	11
Potreban materijal.....	11
Ishodi	12
Opis radionice.....	12
Tijek aktivnosti i njihov opis	12
2. CHILDREN'S FOLK GAMES.....	13
Required material.....	13
Outcomes.....	14
Workshop description.....	14
Workflow and description of activities	14
Fotografije s radionice / Photo Gallery	15
3. DORUČAK ZA 5	17
Potreban materijal.....	17
Ishodi	18
Opis radionice.....	18
Tijek aktivnosti i njihov opis	18

3. FIVE STAR BREAKFAST	19
Required material.....	19
Outcomes.....	20
Workshop description.....	20
Workflow and description of activities	20
Fotografije s radionice / Photo Gallery	21
4. SUVREMENI ORNAMENT - SUVENIR	23
Potreban materijal.....	23
Ishodi	23
Opis radionice.....	24
Tijek aktivnosti i njihov opis	24
4. CONTEMPORARY ORNAMENT	25
Required material.....	25
Outcomes.....	25
Workshop description.....	26
Workflow and description of activities	26
Fotografije s radionice / Photo Gallery	27
Literatura / Literature	29

O PRIRUČNIKU

Kako je nastao?

Priručnik za nastavnike nastao je kao rezultat Erasmus KA229 projekta „Vseživljenske veščine“ vrijednog 115.000,00 eura. Projekt je odobren od strane slovenske nacionalne agencije CMEPIUS, a osim škole koordinator OŠ Bistrice ob Sotli, u projektu surađuju škole partneri iz Hrvatske (I. OŠ Varaždin), Španjolske (CEIP Bernardino Perez) te Italije (Istituto compressionvo statle con insegnamento bilingue sloveno - italiano). Projekt u trajanju od 24 mjeseca započeo je 1. rujna 2019. godine, a završava 31. kolovoza 2021.

Na projektnim aktivnostima opisanim u ovom priručniku radili su članovi projektnog tima I. OŠ Varaždin koji posjeduju potrebne kompetencije i znanja vezano uz vještine koje će biti opisane.

Od čega se sastoji?

Priručnik „Vseživljenske veščine“ sastoji se od 4 radionice kojima je cilj usavršavanje životnih vještina kod učenika kako bi se direktno utjecalo na razvoj fine motorike, kreativnosti, spretnosti i snalažljivosti kod učenika. Također, ovim načinom rada ostvaruje se poticanje suradnje i zajedništva kod učenika te uočavanje važnosti grupnog rada kao ključa uspješnog poduzetništva.

Kome je namijenjen?

Ovaj priručnik prvenstveno je namijenjen učiteljima razredne nastave, no mogu ga koristiti i učitelji predmetne nastave, uz potrebnu prilagodbu zadataka obzirom na sposobnosti i dob učenika. Odabrane radionice temelje se na igri koja rezultira „proizvodom“ napravljenim od strane učenika što je vrlo zanimljivo učenicima i motivirajuće za sudjelovanje u istima.

Kada i kako realizirati radionice?

Sadržaj radionica nije propisan Nastavnim planom i programom za redovnu nastavu, stoga se predlaže aktivnosti realizirati kao izvannastavne ili izborne aktivnosti u sklopu škole.

Vrijeme potrebno za pripremu radionica

Unutar svake radionice detaljno su opisane aktivnosti, kao i popis potrebnih materijala, stoga je vrijeme potrebno za njihovu pripremu svedeno na minimum. Planirano trajanje svake radionice je tri školska sata (oko 135 minuta), što je također podložno promjenama ovisno o broju sudionika i njihovim vještinama.

ABOUT THE TEACHER'S BOOK

How was it created?

The Teacher's Book was created as a result of the Erasmus+ KA229 project "Lifelong Skills" worth 115.00.00 euros. The project was approved by the Slovenian National Agency CMEPIUS, and in addition to the school coordinator of the Bistrica ob Sotli Primary School, the project involves partner schools from Croatia (First Primary School Varaždin), Spain (CEIP Bernardino Perez) and Italy (Istituto Compressionvo Statle Con Insegnamento Bilingue Sloveno - Italiano). The 24-month project began on September 1, 2019, and ends on August 31, 2021.

The project activities described in this manual were organized and held by members of the project team of the First Primary School in Varaždin, who have the necessary competencies and knowledge related to the skills that will be described.

What does it consist of?

The Lifelong Skills Teacher's Book consists of 4 workshops aimed at improving students' life skills in order to directly influence the development of fine motor skills, creativity, dexterity and resourcefulness in students. Also, this way of working encourages cooperation and togetherness among students and recognizes the importance of group work as the key to successful entrepreneurship.

Who is it for?

This teacher's book is primarily intended for primary school teachers, but it can also be used by subject teachers, with the necessary adjustment of tasks according to the abilities and age of students. Selected workshops are based on a game that results in a "product" made by students, which is very interesting for students and motivating to participate in them.

When and how to hold workshops?

The content of the workshops is not prescribed by the Curriculum for regular classes, therefore it is proposed to implement the activities as extracurricular or elective activities within the school.

Time required to prepare workshops

Within each workshop, the activities are described in detail, as well as a list of required materials, so the time required for their preparation is minimized. The planned duration of each workshop is two three school hours (about 135 minutes), which can also be changed depending on the number of participants and their skills.

1. IZRADA TORBICA ZA MOBITELE OD EKO KOŽE I PERLI

Igra je vrlo važan dio djetinjstva, a upravo putem igre u mlađoj dobi djeca uče vještine potrebne za kasniji razvoj. Putem igre djeca istražuju i razvijaju grubu motoriku koja je temelj za razvoj one precizne – fine motorike. Fina motorika je sposobnost stvaranja preciznih sitnih pokreta rukom uz zadržavanje dobre koordinacije između prstiju i oka. Fina motorika se razvija rastom – od početnih nesprenih pokušaja djeteta da samostalno koristi žlicu, pokreti ruke tj. šake s vremenom postaju precizniji, sve do trenutka kad dijete može uzeti olovku i kontrolirati je [1].

Cilj ove radionice upravo je poticanje razvoja fine motorike kod učenika nižih razreda uz pomoć svakodnevnih stvari koje pronađemo u kuhinji, ladicama s gumbima ili pak tatinim radionicama i kutijama s alatom. Ranim poticanjem djece na razvoj grube i fine motorike omogućujemo im prirodan rast. Samim time, djeca, osim što razvijaju intelektualne vještine, razvijaju i psihofizičke sposobnosti. Takvim načinom rada, djeci će se sigurno omogućiti lakši i prirodniji razvoj te povećana kontrola nad vlastitim tijelom i pokretima [6].

Tijekom ove zabavne radionice učenici će izrađivati torbice za mobitele od eko kože i perli pri čemu će, osim dobre zabave, nesvjesno razvijati finu motoriku, upoznati se s tehnikom šivanja i našivavanja te kritički vrednovati svoj rad, ali i radove svojih prijatelja. Učitelji – mentori pomoći će im svojim iskustvom i savjetima, a zahvaljujući svojoj kreativnosti i strpljivosti njihove će mobilne uređaje krasiti unikatno ukrašene torbice.

Potreban materijal

- Eko koža,
- perle,
- igle,
- žinja,
- gumbi ili drukeri.

Ishodi

- Razvijati finu motoriku.
- Razvijati i poticati kreativnost.
- Primjenjivati vještine preciznosti i strpljenja.
- Svladati tehniku šivanja i našivanja.
- Kritički vrednovati svoj i tuđi rad.
- Prepoznati interese i sklonosti u vezi s temom radionice.
- Razvijati poduzetnost u stvarnom životu.

Opis radionice

Radionica je namijenjena učenicima viših razreda osnovne škole. U sklopu planiranih aktivnosti učenici će uz pomoć i vodstvo mentora izrađivati torbice za mobitele od eko kože i perli tehnikom šivanja i našivanja.

Tijek aktivnosti i njihov opis

1. Učenici biraju kroj za izradu torbice, unaprijed pripremljen od strane mentora.
2. Vođeni kroz etape izrade učenici ručno spajaju komade eko kože perlama.
3. Izrađenu torbicu učenici dodatno ukrašavaju perlama.
4. Po završetku izrade sudionici radionice našivavaju gumbe na torbicu koji služe za otvaranje ili zatvaranje iste.
5. Svoje gotove uratke učenici će pokloniti prijateljima stečenim tijekom mobilnosti.

Radionica se odvija u grupama od četvero učenika zbog razmijene ideja, međusobnog podupiranja i motiviranja te stvaranja ugodnog i pozitivnog ozračja. Po završetku radionice učenici iznose dojmove i analizu svojih i tuđih radova.

1. SEWING MOBILE PHONE CASES FROM ECO LEATHER AND BEADS

Playing is a very important part of childhood, and it is through games at a young age that children learn the skills needed for later development. Through games, children explore and develop gross motor skills, which is the basis for the development of that precise - fine motor skills. Fine motor skills are the ability to create precise small hand movements while maintaining good coordination between the fingers and the eye. Fine motor skills develop with growth - from the initial clumsy attempts of the child to use the spoon independently, hand movements become more precise over time, until the moment when the child can take a pencil and control it [1].

The aim of this workshop is to encourage the development of fine motor skills in lower grade students with the help of everyday things that we find in the kitchen drawers or in sewing accessories or Dad's workshops and tool boxes. By encouraging children to develop coarse and fine motor skills early, we enable them to grow naturally. Thus, in addition to developing intellectual skills, children also develop psychophysical abilities. This way of working will surely allow children easier and more natural development and increased control over their own body and movements [6].

During this fun workshop, students will make mobile phone cases from eco-leather and pearls, where, in addition to having fun, they will unconsciously develop fine motor skills, learn about sewing and sewing techniques and critically evaluate their work and the work of their friends. Teachers-mentors will help them with their experience and advice, and thanks to their creativity and patience, their mobile devices will be adorned with uniquely decorated handbags.

Required material

- Eco leather,
- beads,
- a needle,
- fishing line,
- buttons.

Outcomes

- Develop fine motor skills.
- Develop and encourage creativity.
- Apply skills of precision and patience.
- Master the sewing technique.
- Critically evaluate your own and other people's work.
- Identify interests and preferences related to the topic of the workshop.
- Develop entrepreneurship in real life.

Workshop description

The workshop is intended for upper elementary school students. As part of the planned activities, students will, with the help and guidance of a mentor, make mobile phone bags from eco-leather and beads using the sewing technique.

The workflow and description of activities

1. Students choose a cut to make a handbag, prepared in advance by the mentor.
2. Guided through the stages of making, students manually join pieces of eco-leather with beads.
3. The students additionally decorate the bag with pearls.
4. At the end of the production, the workshop participants sew buttons on the bag that are used to open or close it.

The mobile phone bags will be a present from students to their new friends they acquired during the mobility.

The workshop takes place in groups of four students to exchange ideas, support and motivate each other and create a pleasant and positive atmosphere. At the end of the workshop, students share their impressions and analysis of their own and other people's work.

Fotografije s radionice / Photo gallery

2. DJEČJE NARODNE IGRE

Poznato je da je bavljenje sportom ili bilo kojim drugim oblikom fizičke aktivnosti korisno i poželjno kako za odrasle osobe, tako i za djecu. Vježbanje čuva i unapređuje zdravlje, utječe na tjelesni razvoj, razvoj osobina i vještina kod djeteta, te na usvajanje motoričkih znanja i dostignuća. Istraživanja su pokazala pozitivne učinke i na psihološku dobrobit djeteta. Tako su primjerice djeca i tinejdžeri koji su tjelesno aktivni manje depresivni [4].

Umjesto špekula i guma za preskakanje današnji klinci od roditelja traže tablet, android telefon ili kompjuter. Za vrijeme naših roditelja, dječje igre izgledale su sasvim drugačije. Među najpoznatije i najrasprostranjenije ubrajaju se igra "skrivača", igra "škole", takozvana igra "lovača", "gumi-gumi", "mačke i miša", kao i ona čiji se naziv ustalio prema prvom stihu pjesme koja se izgovarala prilikom izvođenja iste, poput rasprostranjene dječje igre pod nazivom "care – care govedare".

Neke su igre rodno određene: djevojčice su u svojim igrama mahom oponašale kućne poslove, odnose u obitelji ili društvene običaje – igra "kuća", "žena" te igra "mlade" (nevjeste). Dječjačke igre sadržavale su elemente suparništva, takmičenja kao i neminovno pokazivanje snage i drugih fizičkih sposobnosti poput igara "policajca I lopova", "špekulanja", "bacanja kamena s ramena" te skakanja u vrećama [7].

U sklopu ove radionice učenici će se upoznati s nekim dječjim narodnim igrama pri čemu će izvoditi raznovrsne položaje I gibanja tijela u prostoru. Biti će upoznati s novim pravilima igara koja će poštivati, dok će nakon svake igre imati priliku prepoznati osobna postignuća u svladavanju zadataka. S novim igrama I njihovim pravilima upoznati će ihiskusni učitelji – mentori.

Potreban materijal

- Jutene vreće,
- veća dugmad u 6 boja (ukupno oko 100 komada),
- guma za preskakivanje,
- boja za crtanje školice ili ljepljiva traka u boji.

Ishodi

- Prepoznavanje i izvođenje raznovrsnih promjena položaja i gibanja tijela u prostoru
- Izvođenje raznovrsnih prirodnih načina gibanja za ovladavanje prostorom, preprekama i baratanjem predmetima
- Sudjelovanje u raznovrsnim motoričkim igrama
- Prepoznavanje osobnih postignuća u svladanim zadacima
- Prihvaćanje pravila igre
- Sudjelovanje u tjelesnim aktivnostima na otvorenom
- Usavršavanje jednostavnih vježbi za poboljšanje sustava za kretanje
- Suradivanje tijekom igre i prihvaćanje pravila igre

Opis radionice

Učenici se dijele u grupe. Svaka grupa igra određenu igru. Nakon određenog vremena djeca mijenjaju stanicu i odlaze na druge igre.

Tijek aktivnosti i njihov opis

Učenici se dijele u 4 grupe. Svaka grupa ima određenu aktivnost u trajanju 10 do 15 min.

- *Školica*
 - Opis: Na igralištu se kredom ili bojom nacrtaju kućice s brojevima do 8. U kućice se baca plosnati kamenčić i učenici trebaju ispreskakati cijelu školicu na 1 nozi.
- *Igra Gumi, gumi*
 - Opis: 2 učenika drže gumu, a ostali ju preskakuju s određenim zadacima.
- *Skakanje u vreći*
 - Opis: igra se kao štafetna igra, učenici skaču u vrećama do određenog cilja.
- *Rat dugmadi*
 - Opis: Svaki učenik ima dugmad svoje boje. Dugmad bacaju u označeno polje. Tko pogodi polje ima pravo uzeti dugmad protivničkih suigrača.

2. CHILDREN'S FOLK GAMES

It is well known that sports or any other form of physical activity is useful and desirable for both adults and children. Exercise preserves and improves health, affects physical development, character and skills development and the acquisition of motor skills and achievements. Research has also shown positive effects on a child's psychological well-being. For example, children and teenagers who are physically active are less depressed [4].

Instead of marbles or skipping elastic lines, today's kids ask their parents for a tablet, a mobile phone or a computer. During our parents' time, children's games looked completely different. Among the most famous and widespread are the game of "Hide-and-see", the "Hopscotch" game, the so-called "Catching game", "Skipping elastic game", "Cats and mice", as well as the one whose name is established according to the first verse of the song children usually sing in Croatia called "Care, care govedare".

Some games were gender-specific: in their games, the girls mostly imitated housework, family relationships or social customs - the game "My house", "A woman" and "The Brides game". Boys' games contained elements of rivalry, competition, as well as the inevitable display of strength and other physical abilities, such as games "Policeman and thief", "Games with marbles", "A stone from the shoulder" game and jumping in sacks [7].

As part of this workshop, students will be introduced to some children's folk games where they will perform various positions and body movements. They will be introduced to the new rules of the games that they will follow, while after each game they will have the opportunity to recognize personal achievements in mastering the tasks. Experienced teachers - mentors will introduce them to the new games and their rules.

Required material

- Jute bags,
- larger buttons in 6 colours (a total of about 100 pieces),
- skipping elastic line,
- coloured chalk or coloured adhesive tape.

Outcomes

- Recognizing and performing various changes in the position and movement of the body
- Performing a variety of natural ways of moving to master space, obstacles and handling objects
- Participation in various motor skills games
- Recognition of personal achievements in mastered tasks
- Accepting the rules of the game
- Participation in outdoor physical activities
- Mastering simple exercises to improve the locomotor system
- Collaborate during the game and accept the rules of the game

Workshop description

Students are divided into groups. Each group plays a specific game. After some time, the children change stations and go to other games.

Workflow and description of activities

Students are divided into 4 groups. Each group has a specific activity lasting 10 to 15 min.

- *Hopscotch*
 - Description: On the playground, houses with numbers up to 8 are drawn with chalk or paint. A flat stone is thrown into the houses and students have to jump over the whole school on one leg.
- *Skipping elastic line game "Gumi-gumi"*
 - Description: Two students hold an elastic line and the others skip it with certain tasks.
- *Jumping in sacks*
 - Description: It is played as a relay race game, students jump in bags to a certain goal.
- *Button war*
 - Description: Each student has buttons of their own colour. They throw the buttons in the highlighted field. Whoever hits the field has the right to take the buttons of the opposing teammates.

Fotografije s radionice / Photo Gallery

3. DORUČAK ZA 5

Moderni je svijet mnoge silno iznenadio. Seljačke zajednice koje su stoljećima i tisućljećima živjele na isti način, u kolibama od blata i šiblja, jedući iz iste zdjele i pijući iz iste čaše, odjednom su se našle u svijetu u kojem se posjedovalo više od jednog odijela, hranu kupovalo u trgovinama, a ruke valjalo prati. Mnogi se u tome nisu baš najbolje snašli. Da bi im se pomoglo, osmišljen je osnovnoškolski predmet „Domaćinstvo“ i bilo je podijeljeno na tri cjeline: „Stanovanje“, „Odijevanje“ i „Prehrana“.

„Prehrana“ je učenike podučavala u kakvoj hrani ima bjelančevina, masti i ugljikohidrata te upozoravala na važnost unosa soli, kalcija i vitamina. Preporučalo se i kakvo posuđe treba upotrijebiti za koju vrstu jela, kako hranu valja pohranjivati i čuvati od kvarenja, kako se u mesu prepoznaju trakavice i slično. Mlijeko je, pak, uvijek prije korištenja trebalo kuhati. Bilo je opisano kako se mijesi kruh, a učilo se i recepte za jela od jaja, mesa i mlijeka, poput bečkog odreska ili goveđe juhe. Upozoravalo se da se ne pretjeruje s unosom masti [5].

Iz današnje se perspektive ovaj dio „Domaćinstva“ čini najrazumnijim jer je djeci nastojao usaditi uravnotežen način prehrane. Slatkišima, pak, nije bilo posvećeno nimalo pažnje. U sklopu ove radionice, učenici će najprije postati istraživači kako bi saznali što su to jeli njihovi predci i koje su namirnice najviše koristili. Nakon toga, zajedno sa svojim učiteljima – mentorima pripremiti će zdravi doručak na dva načina: tradicijski i suvremeni. Također, upoznati će se s nutritivnim vrijednostima korištenih namirnica, kao i shvatiti važnost pripremanja i konzumiranja jutarnjeg obroka. Dobar tek!

Potreban materijal

- Namirnice, posuđe, kućanski uređaji za pripremu hrane
- kukuruzno brašno - 3 kg; pirovo brašno – 2 kg; glatko pšenično brašno – 2 kg; 30 jaja; svježi sir - 500 g; mlijeko – 3 l; med - 500 g; orasi - 500 g; bijelo ulje - 1 l; jogurt - 2 l; kefir - 1 l; 1 veća teglica pekmeza od šljiva; kava DIVKA; 2 praška za pecivo
- banane - 3 kg; bademi - 700 g; suhe šljive - 700 g; kakao – 1 paketi; male plastične čašice za kavu

Ishodi

- Naučiti pripremiti zdravi doručak na tradicijski i suvremeniji način.
- Upoznati osnovne nutritivne vrijednosti zdravih namirnica
- Shvatiti važnost pripremanja i konzumiranja jutarnjeg obroka te energije koju daje za normalno funkcioniranje organizma tijekom dana.
- Odgovorno se odnositi prema vlastitom tijelu.
- Upoznati jela koja su doručkovali njihovi predci
- Upoznati se s kulturnom baštinom i njegovati tradicijske kulinarske običaje

Opis radionice

Pomoću ankete učenici će istražiti što su za doručak jeli njihovi roditelji, djedovi i bake te saznati što djeca najčešće jedu danas. Nakon toga izdvojiti će namirnice koje imaju nepovoljan utjecaj na zdravlje i odrediti njihovu „zdraviju“ zamjenu. Također istražuju zašto je doručak najvažniji obrok i prezentiraju svoje istraživanje. Praktičnim radom učenici će prikazati jednostavne načine pripreme doručka koristeći različite namirnice. Svoja jela predstaviti će prisutnima koji će ih moći degustirati.

Tijek aktivnosti i njihov opis

1. Provođenje i analiza ankete.
2. Predstavljanje projekta.
3. Praktična aktivnost – priprema namirnica i spravljanje jela
 - a) *tradicijski način*:
 - kukuruzna zlevanka
 - palačinke punjene medom i orasima te domaćim pekmezom od šljiva
 - bijela kava
 - pečena jaja na domaći način
 - b) *suvremeniji način*:
 - sirove palačinke punjene medom i orasima te sirovim pekmezom od šljiva
 - napitak od kakaa
4. Prezentacija i degustacija gotovih jela.

3. FIVE STAR BREAKFAST

The modern world has taken many by surprise. Peasant communities that lived in the same way for centuries, in mud and bush huts, eating from the same bowl and drinking from the same glass, suddenly found themselves in a world where more than one suit was owned, food was bought in stores, and hands should be washed. Many did not do very well in this. To help them, the elementary school subject "Domestic science" was designed and was divided into three parts: "Housing", "Clothing" and "Nutrition".

Teachers taught students about nutrition, what kind of food contains protein, fat and carbohydrates and warned about the importance of salt, calcium and vitamin intake. It was also recommended what kind of utensils should be used for what type of food, how food should be stored and protected from spoilage, how tapeworms are recognized in meat etc. Milk, on the other hand, always had to be boiled before use. Teachers taught students how to make bread, recipes for meals made of simple ingredients like eggs, meat and milk, for example steak or beef soup. They were also warning students about the fat intake [5].

From today's perspective, this part of the "Domestic science" seems the most reasonable because it tried to engraft a balanced nutrition in children. Sweets, on the other hand, were not given any attention. As part of this workshop, students will first become researchers to find out what their ancestors ate and what kind of food they used the most. After that, together with their teachers - mentors, they will prepare a healthy breakfast in two ways: traditional and modern. They will also get acquainted with the nutritional values of the foods used, as well as understand the importance of preparing and consuming a morning meal. Have a nice meal!

Required material

- ingredients, dishes, household appliances for food preparation
- corn flour - 3 kg; spelt flour - 2 kg; wheat flour - 2 kg; 30 eggs; cottage cheese - 500 g; milk - 3 l; honey - 500 g; walnuts - 500 g; sunflower oil - 1 l; yogurt - 2 l; kefir (milk beverage)- 1 l; 1 large jar of plum jam; DIVKA coffee; 2 baking powders
- bananas - 3 kg; almonds - 700 g; prunes - 700 g; cocoa - 1 packet; small plastic coffee cups

Outcomes

- Learn how to prepare a healthy breakfast in a traditional and modern way.
- Get to know the basic nutritional values of healthy foods
- Understand the importance of preparing and consuming the morning meal and the energy it provides for the normal functioning of the body during the day.
- Treat your own body responsibly.
- Get to know the dishes that their ancestors ate for breakfast
- Get acquainted with the cultural heritage and nurture traditional culinary customs

Workshop description

Through a survey, the pupils will explore what their parents and grandparents ate for breakfast, and find out which food children usually eat nowadays. The children will identify ingredients and food that have adverse effects on health, and determine their "healthier" replacements. They will also explore why breakfast is the most important meal of the day. The pupils will also present their research as well as the obtained data. The children will demonstrate simple ways to prepare breakfast using different ingredients. The dishes will be presented and available for tasting.

Workflow and description of activities

1. Conducting and the survey analysis.
2. Project presentation.
3. Practical activity - preparing food and meals
 - a) *traditional way*:
 - "Zlevanka" a traditional meal made of corn flour
 - pancakes stuffed with honey and walnuts and homemade plum jam
 - White coffee
 - baked eggs
 - b) *a more modern way*:
 - raw pancakes stuffed with honey and walnuts and raw plum jam
 - cocoa beverage
4. Presentation and tasting of meals.

Fotografije s radionice / Photo Gallery

4. SUVREMENI ORNAMENT - SUVENIR

U likovnoj umjetnosti ornament je pojedinačni motiv koji služi kao ukras. Razvijen u svim kulturama i vremenskim razdobljima, ornament se u modernim civilizacijama primjenjuje najviše kod arhitektonskih realizacija i kod proizvoda primijenjene umjetnosti, a u mnogim primitivnim kulturama gotovo je jedina manifestacija likovnog doživljavanja i izražavanja [2]. U sklopu ove radionice, učenici će samostalno izraditi ornament u obliku suvenira koji će predstavljati motive grada Varaždina, pri čemu će morati ručno oblikovati željeni kalup od gline.

Ručno oblikovanje najstariji je način oblikovanja glinenih masa, a dijeli se na više slobodnih postupaka kojima se mogu (uz što manje napora i u kratkom vremenskom roku) oblikovati određene forme. Pomagala pri oblikovanju na ovaj način mogu biti (osim dlana i prstiju) alati gljivastog oblika, tj. drveni potiskivač (duboki i plitki) i lopatica zaobljenog oblika, s kojima možemo gurati glinenu masu prema rubovima i zaglađivati površinu [3].

Polaznici će se na radionici upoznati s tehnikom modeliranja u glini i gipsu. Modelirati će kalupe za suvenire u koje će kasnije uliti gips. Stvrdnuti gips ukasiti će po želji temperama, pri čemu će naučiti kreirati različite visine reljefa. Nakon završetka radionice, kritički će vrednovati rad i radove drugih polaznika, a moći će razmotriti i mogućnost izrade suvenira u komercijalne svrhe.

Potreban materijal

- Glina + pribor za modeliranje
- Folije za FormBox
- Gips
- Boje (tempere ili akrilne) + kist
- Lak (mat i sjajni)

Ishodi

- Upoznati znamenitosti grada
- Uočiti elemente koji se mogu pretočiti u suvenir
- Ostvariti se kroz tehniku modeliranja gline

- Uočiti, izraziti, vrednovati i spoznati visoki, plitki i uleknuti reljef u različitim izražajnim mogućnostima plastičnih tekstura površine
- Kreirati na svojem likovnom radu različite visine reljefa
- Usvojiti osnove rada u glini i rada s gipsom
- Upoznati se radom i mogućnostima FormBox-a
- Kritički vrednovati svoj i tuđi rad
- Razvijati i poticati kreativnost
- Razvijati komunikacijske kompetencije?
- Uočiti mogućnosti izrade suvenira za komercijalnu proizvodnju i prodaju
- Razvijati poduzetničku ideju od koncepta do realizacije.

Opis radionice

Prilikom razgleda gradske jezgre učenici prikupljaju ideje za izradu suvenira s temom grada Varaždina. Poželjno je fotografirati elemente koji su im zanimljivi kako bi kasnije imali reference za izradu skica. Nakon razgleda učenici rade skicu prema kojoj će izrađivati glineni model, odnosno glineni reljef s motivom Varaždina. Zajedničkim promišljanjem odabiru nekoliko najboljih ideja za izradu kalupa i suvenira. Uz pomoću FormBox-a, učenici će izraditi kalup za svoj reljef (negativ) kako bi kasnije napravili pozitivne iz gipsa. U gotove kalupe potrebno je uliti gips. Kad se gips stvrdne, učenici će svoj suvenir obojiti temperama ili akrilnim bojama te pošpricati lakom.

Tijek aktivnosti i njihov opis

1. Razgled gradske jezgre uz vodiča i upoznavanje s povijesti grada i gradskim znamenitostima.
2. Izrada skice predmeta (suvenira)
3. Usvajanje osnova rad u glini (valjanje, lijepljenje, modeliranje,...)
4. Izrada modela suvenira u glini
5. Kritičko promišljanje o izrađenim modelima.
6. Odabir nekoliko modela za izradu zajedničkog suvenira.
7. Izrada kalupa pomoću glinenog modela i FormBox-A
8. Upoznavanje s osnovama izrade lijevanih gipsanih suvenira.
9. Lijevanje gipsanih suvenira
10. Sušenje, bojanje, lakiranje i pakiranje gotovih uradaka.

4. CONTEMPORARY ORNAMENT

In art, an ornament is an individual motif that serves as a decoration. Developed in all cultures and time periods, ornament is used in modern civilizations mostly in architectural realizations and in products of applied art, and in many primitive cultures it is almost the only manifestation of artistic experience and expression [2]. As part of this workshop, students will independently make an ornament in the form of souvenirs that will represent the motifs of the city of Varaždin, where they will have to manually shape the desired clay mould.

Manual moulding is the oldest way of shaping clay masses, and it is divided into several processes that can (with as little effort and in a short time) shape certain forms. Aids in shaping in this way can be (except for the hand and fingers) mushroom-shaped tools, for example a wooden pusher (deep and shallow) and a rounded spatula, with which we can push the clay mass towards the edges and smooth the surface [3].

Attendees will be introduced to the technique of modelling in clay and plaster. They will model souvenir moulds into which they will later pour plaster. Hardened plaster will decorate as desired with water-colour paints, while learning to create different heights of reliefs. After the workshop, they will critically evaluate the work and works of other participants, and will be able to consider the possibility of making souvenirs for commercial purposes.

Required material

- Clay + modelling accessories
- Foils for FormBox
- Plaster
- Paints (water-colour or acrylic) + brush
- spray lacquer (matt and glossy)

Outcomes

- Get to know the sights of the city
- Notice the elements that can be turned into a souvenir
- Achieved through the technique of clay modelling

- Observe, express, evaluate and recognize high, shallow and indented landforms in different expressive possibilities of plastic surface textures
- Create different relief heights on his artwork
- Adopt the basics of working in clay and working with plaster
- Get acquainted with the work and possibilities of FormBox
- Critically evaluate your own and other people's work
- Develop and encourage creativity
- Develop communication competencies
- Identify the possibilities of making souvenirs for commercial production and sale
- Develop an entrepreneurial idea from concept to realization.

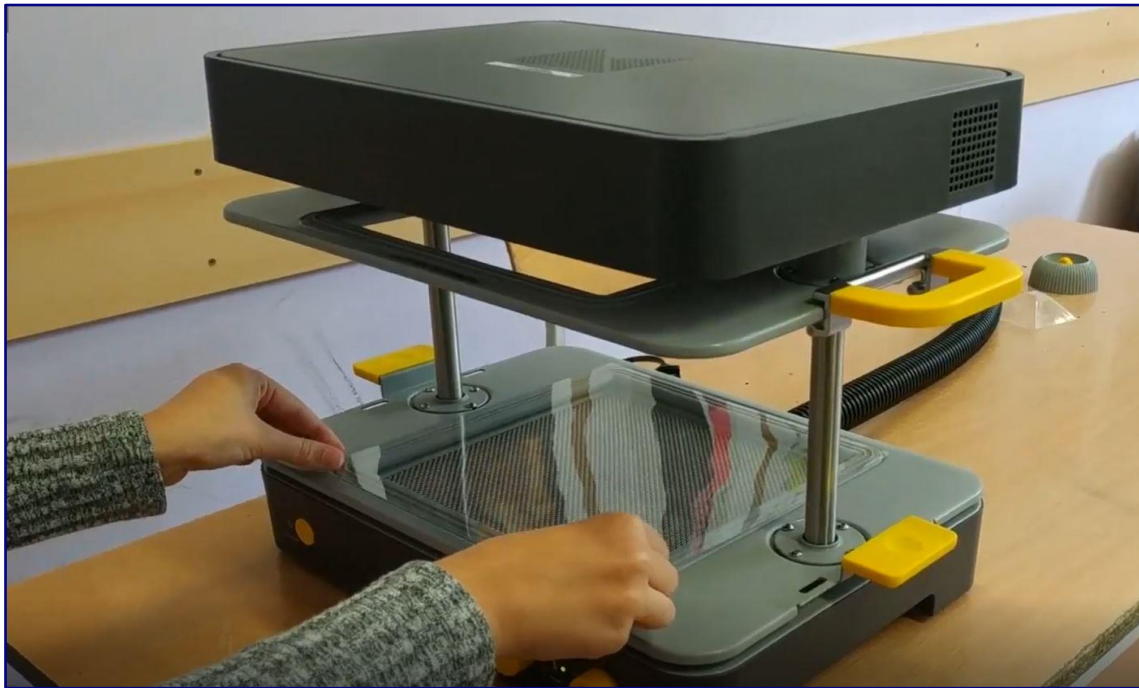
Workshop description

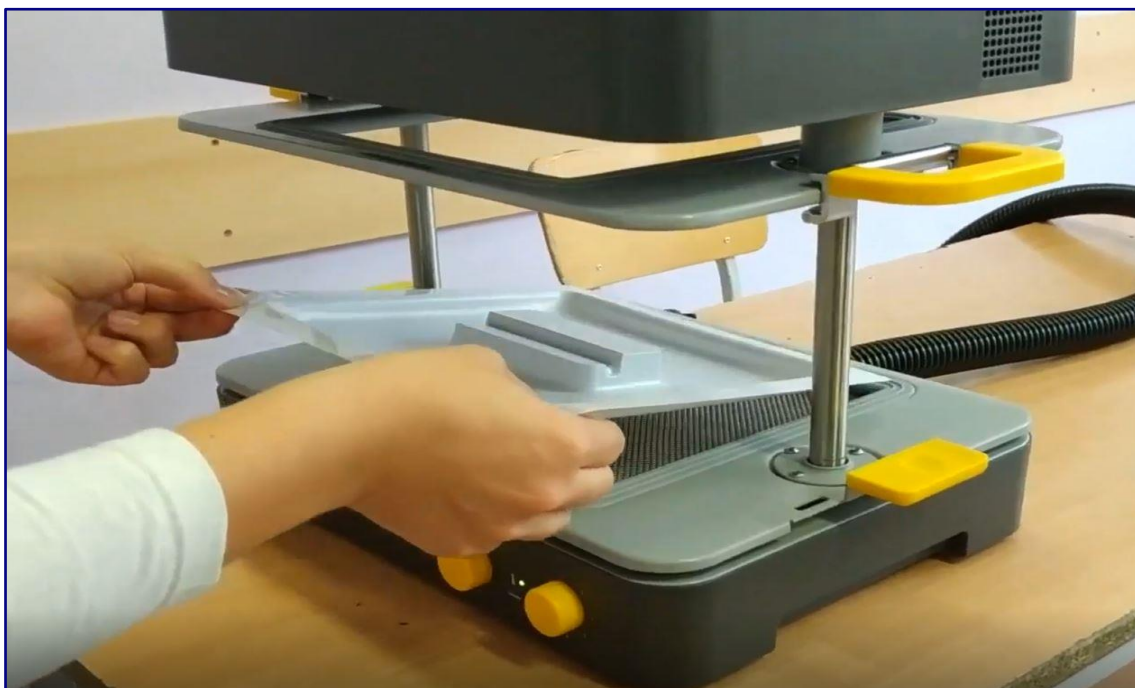
During the tour of the city centre, students collect ideas for making souvenirs with the theme of the city of Varaždin. It is desirable to photograph the elements that are interesting to them in order to later have references for making sketches. After the tour, the students make a sketch according to which they will make a clay model, for example a clay relief with the motif of Varaždin. Afterwards, they choose together the best ideas for making moulds and souvenirs. With the help of FormBox, students will make a mould for their relief (negative) to later make positives out of plaster. It is necessary to pour plaster into the finished moulds. When the plaster hardens, students will paint their souvenir with tempera or acrylic paints and spray lacquer.

Workflow and description of activities

1. Sightseeing of the city centre with a tour guide and introduction to the history of the city and city sights.
2. Making a sketch of an object (souvenir)
3. Adopting the basics of working in clay (rolling, gluing, modelling,..)
4. Making a model of a souvenir in clay.
5. Critical reflection on the developed models.
6. Selecting several models for making a joint souvenir.
7. Making moulds using a clay model and FormBox-A
8. Introduction to the basics of making cast plaster souvenirs.
9. Casting of plaster souvenirs.
10. Drying, painting, varnishing and packaging of finished products.

Fotografije s radionice / Photo Gallery

Literatura / Literature

1. Dilberović M., Čipčić O.: Zašto je važno i kako poticati razvoj fine motorike?, Logoped. Hr - portal za roditelje, učitelje i stručnjake, 2018.
<https://logoped.hr/zasto-vazno-poticati-razvoj-fine-motorike/>
2. Gabelica M.: Ritam u ornamentima
<http://likovna-kultura.ufzg.unizg.hr/Ucimo-gledati-zine/Broj%202/ritam%20u%20ornamentima.htm>
3. Kuhar R.: Osnove tehnologije i metode oblikovanja gline, Zagreb, 2014
https://bib.irb.hr/datoteka/815960.prirunik_novo_word_2014_stranice_5_mj.pdf
4. Motl, R.W., Birnbaum, A.S., Kubik, M.Y., Dishman, R.K.: Naturally occurring changes in physical activity are inversely related to depressive symptoms during early adolescence. Psychosom Med, 2004.
https://zena.rtl.hr/clanak/osnovnoskolac/sport_je_od_vitalnog_znacaja_za_razvoj_zdravog_djeteta/9181
5. Mozaik knjiga, blog: Školski predmet „Domaćinstvo“ – mijesim mlijeko, iskuhavam kruh... Bit će za dvojku
<https://mozaik-knjiga.hr/blog/skolski-predmet-domacinstvo-mijesim-mlijeko-iskuhavam-kruh-bit-ce-za-dvojku/>
6. Radanović A.: Značaj razvoja dječje motorike, Malac genijalac, 2019.
<http://www.malacgenijalac.hr/znacaj-razvoja-djecje-motorike/>
7. Tradicionalne dječje igre, Zemaljski muzej.
<https://www.zemaljskimuzej.ba/bs/etnologija/duhovna-kultura/tradicionalne-dje%C4%8Dije-igre>